

4.

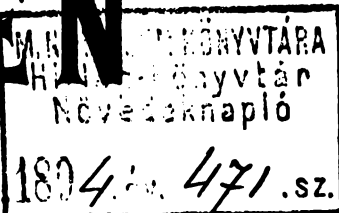
1. szám.

Gyöngyös, január. 28.

SZÖLÖBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Előfizetőinkhez.

Mi is, hogy az új előfizetések érkeznek, s különösen nagy számmal jelentkező új előfizetőink leveleiből arra a meggyőződésre jutottunk, hogy sok vidék van még, ahol az új szőlőkultúra még kezdetét sem vette; hol az ojtásokról és direkttermőkről a legkezdetlegesebb fogalommal birnak.

Mi, akik mindezen régen túl estünk, akik évek óta foglalkozunk az ojtványok előállításával s a direkttermők termelésével. Mi, akik már ez évben a harmadik szüretet tartottuk meg, s a körülmények között elég szép termésünk van, alig hittük, hogy oly sok és sok vidék van még a lemondás nyomása alatt.

Egyes uttörők leveleiből arról is értesültünk, hogy a köznép az új szőlőkultúrának még most meg nem nyerhető. Mert váltig azt állítja, hogy az ojtvány borán is rajta van a róka, a vad iz, hogy a direkttermők ihatatlanok, s az egész használhatlan termést ad.

Miután a hitetleneknek hasztalan állítom, hogy az én asztalomon második éve, hogy az ojtvány és direkttermő borok vannak. Hiába állítom, hogy csak legutóbb is vendégeim égis dicsérték a Herbemontnak aransárga borát, kitünőnek nyilvánították a jaquez nehéz pecsenyeborát, s az ojtványt pedig teljesen a régi fajnak jelentették ki, s az Othelloval is meg voltak elégedve.

Ezeket a hihetetleneket csak úgy lehet az új kultúrának megnyerni, ha személyesen győződnek meg a bor minőségéről, azért tehát elhatároztam magamat, hogy ha egy községben vagy városban tíz előfizető össze áll, s az egy évi előfizetési díjat beküldik s kívánják: küldök egy üveg Jaquez,

egy üveg Herbemont egy üveg Oth
üveg ojtvány és egy üveg másodbort
ezen öt üveg 5 liter bort közösen együtt fogyasszák .

Azt hiszem, ezzel többet használok az új szőlőkultúrának,
mintha ékes rigmusokban dicsőítem az új kultúra borát.

Azért tehát, akik ezen borküldeményt akarják, álljanak
össze tizen: küldjék be az egész évi előfizetési díjat, s habár
díjat nem nyernének is: a borokat rövidesen küldöm.

Két évi működésem alatt tapasztaltam azt is, hogy míg
egyes vidékeken az ojtásokkal igen szépen, a legpompásabban
haladnak, más vidékeken az sehogysem megy.

Erre nézve is elhatároztam magamat, hogy ha tíz előfi-
zető össze áll és kéri: úgy az ő költségre a tavasz
beáltával egy-egy ügyes ojtót küldök, aki azu-
tán az ottani előfizetőink embereit betanítja,
esetleg ott ojtásokat eszközöl.

S miután nálunk az ügyes ojtók már igen szép számmal
vannak, bizonyítja az is, hogy a múlt évben Egerben rendezett
zöldojtási versenyen az első díjakat mind ami embereink nyer-
ték; tehát módunkban áll ilyen ügyes emberek
szétküldése.

Azonban feltételül kötjük ki, hogy szándékukat nálunk leg-
később február hó 20-ig bejelentsék.

Vállalkozunk továbbá arra is, hogy az előfizetőink által
beküldött ripáriákat kézben beojtatjuk, s beojtva küldjük szét.

Elfogadjuk hozzá az alany, avagy nemes galyakat, avagy
kivánatra azt mi is hozzá adjuk. S mindezekért előfizetőinknek
mérsékelt árat szabunk.

Hajlandók vagyunk továbbá arra is, hogy ha 10 előfizető
összeáll: a zöldojtások betanulása és eszközlésére, szintén küldünk
embereket; azonban ezt is úgy, ha arra idejekorán felszólít-
tatunk.

Mivel pedig lapunkban már annyira előhaladtunk, hogy a
szőlőtelepítés s ojtás kezdetleges munkálataival részletesen már
nem igen foglalkozunk, figyelmeztetjük előfizetőinket, hogy ha
ez irányban kívánnának valamiről értesítést nyerni, úgy kérde-
seikkel egy drb 5 kr levélbélyeg mellékelésével forduljanak hoz-
zánk, avagy lapunk megelőző 1891- és 1892-ik évi példányait,
melyek még 2—2 frt lefizetése mellett kaphatók, rendeljék meg.

Végül felkérjük mindazokat, akik velünk levelezésben állanak, hogy neveiket, lakásukat s az utolsó postát teljesen olvashatóan kiírni sziveskedjenek.

Mindazokat pedig, akiknek lapunk mult számához mellékelve űrlapot küldöttünk avégből, hogy arra olyanok neveit, feljegyezni sziveskedjenek, akik a szőlőszettel foglalkoznak; újból és egész tisztelettel kérjük, ne sajnálják azon csekély fáradságot, mert azzal lapunk emelésére nagy befolyással vannak. S nincs kizárva azon eset sem, hogy az így ajánlottak majdan előfizetnek s akkor azt annak javára írjuk, aki az ívet beküldötte, — s így az általunk kitűzött díjak valamelyikét meg is nyerheti. esetleg ha közülök tiz előfizető jelentkezik, a főnebb említett öt üveg bort megküldjük.

Mint lapunkból méltóztatnak látni, mi teljes odaadással iparkodunk elvállalt tisztünknek megfelelni, szabad legyen tehát reméllenünk, hogy a szétküldött űrlapok minél előbb kitöltve beérkeznek.

A szerkesztő.

Az idők jele.

A gyártott borok betiltását a borkezelést s a borkereskedelmet szabályozó miniszteri rendelet ez év elején már életbe lépett.

Alig hogy megvalósult a szőlészek ohaja, a borkereskedők egy része, ellene már is állást foglal.

A legközelebb Budapesten gyűlést tartottak és elhatározták, hogy ezek után a borokat a kereskedelemben név nélkül bocsátandják s erről a nagy közönséget értesítendik.

Mint ők állítják ezt azért teszik, mert a miniszter csak oly boroknál engedi meg a speciális elnevezést, a mely borok valóban csakugyan a megjelölt helyeken termettek.

Ami nekik fáj, nekünk szőlőszettel foglalkozóknak öröm; mert mi lett volna az új szőlőkultúrából, ha a borokat ezután is pancsolás útján állíthatták volna elé? Ki hozta volna meg azon nagy áldozatot, melyet az új szőlőkultúra különösen a kötött talajon kíván, ha visontai, egri, szegszárdi, érmelléki, badacsonyi, villányi, sas-hegyi és tokaji borok ezután is parancs-szóra állíttattak volna elé?

Egy-egy üdvösebb intézkedése eddigelé nem volt a kormánynak, mint a nevezett törvény és ennek folyománya a minszteri rendelet.

A kereskedő urak neheztelnek, hogy a borokat nem keresztelhetik tetszés szerint; s mi szőlészek örülünk, hogy speciális boraink védelemre találnak. Mert most már egész biztosan tudjuk, hogy a befektetett tőke és fáradság kamatai nem maradnak el. Tudjuk, hogy a csúf pancsolás nem lesz többé konkurensa a valódi speciális boroknak.

Egész nevetséges, amint néhány kereskedő ur az ő határozatukkal elérni óhajt, s még nevetségesebb ha azt hiszik, hogy azok a kereskedők, akik eddig is lelkiismerettel jártak el, ezután csak is a többiek kedvéért nem fogják a szegszárdi, az egri, visontai, érmelléki stbi féle valódi borokat: a saját nevük alatt értékesíteni.

Ó igen is felragasztják az üvegekre a valódi igaznevet, csak az a különbség lesz a múlt és a jelen között, hogy ha valaki nevezett borok valamelyikét kéri, azt fogja kapni is; s az lesz, hogy a kereskedők a bevásárlásra nagyobb figyelmet fordítanak, s a speciális bortermő vidékeket maguk keresik fel s maguk vásárolják be a borokat; persze nem oly silány árért mint eddig. S az lesz, hogy a valódi finom borok mellett a termelő nem szenved szükségét, s nem lesz kénytelen évek hosszú során át várni, míg egy reálisabb vevő jelentkezik.

Nohát van-e okunk e felett panaszkodni, s van-e ok a kereskedő urakat sajnálni?

Éppen nincs!...

Hiszen kérem az utóbbi időben egész Magyarországot elözönlötték s elözönlik az olaszborok, melyekhez egy kevés magyarbor adatván: a neves termelő vidéken lakó kereskedők azt helyi termésként árusították. A vevő pedig, aki Egerben, Szegszárdon, Gyöngyösön stb. rendelt bort, azon hitben élt, hogy azon vidék termékét kapta, pedig annak legnagyobb része ha nem pancs, akkor olaszbor volt.

Mint mindenből, úgy a kereskedő urak ezen feljajdulásából is le kell vonni a következtetést, mely abból áll, hogy aki előbbi nemes borait eddig kitartotta, most már ne siessen azon tuladni, mert csakhamar egész jó árakat várhat.

A floxera által sujtott szőlősgazda pedig most már meriten erőt, s miután a szőlők felujításának problémája meg van fejtve, s miután tudja, hogy miként lehet és kell szőlőjét ujonnan beállítani, s miután termékének értéke óva van a silány konkurencziától, fogjon hozzá teljes erővel, s amit a floxera elpusztított, azt vasszorgalmával szerezze vissza.

Tehát itt az ideje, hogy a szőlők felujításával a szőlészközönség egész komolyan foglalkozzék.

A Kadilak-ajtás.

A lapokból olvasható volt legutóbb az, hogy a francia akadémián egy neves szőlész arról tartott felolvasást, hogy ő meglevő európai szőlőjét Kadilak-ajtással tartja fenn.

Alig hogy ez a lapokban megjelent, már is többen kerestek fel a végből, hogy mit mondok én a névezett állításra.

Hát bizony nehéz dolog azt elbírálni, amit valaki a messze távolban állít, meg azután az eredmény legtöbbször az egyéntől függ, mert amint a legjobb eljárás sem sikerül némely ember kezében, a kevésbé célhoz vezető eljárás is eredményre vezet.

Manapság határozottan tudjuk azt, hogy az ojtásoknál a forradás a vessző héjainál veszi kezdetét, onnan halad tovább, míg végre a két idegen vessző egygyé lesz.

Ennek tudatából következik az, hogy bármely ojtásnemnél a földolog az, hogy a vad és nemesvesszők héjai egymáshoz legyenek erősítve.

Ezen alapszik az ojtás.

Ezen alapelvből kiindulva vette azután eredetét azon különböző mintegy 14—20 ojtásnem, melyet eddig ösmerek; s veszi eredetét még ugyanannyi eljárás, melynek kieszelésével még sokan fáradoznak.

Mivel tehát minden ojtásnemeknek, hol a héjak találkoznak, többé-kevésbé van eredménye, szerintem nem az a kérdés, hogy lehet-e így vagy úgy ojtást keresztül vinni, de az, hogy melyiket lehet nagyban sikeresen alkalmazni?

Mert hát láttam már én üvegekben is szőlőfűrtöt nevelni, de mentesen Isten hogy így szüreteljünk.

Először is mit neveznek Kadilak-ajtásnak? s miként vitetik az keresztül?

Kadilak-ajtás egy neme az ék-ajtásnak, melyben az ék-ajtástól abban tér el, hogy az ék-ajtásnál az ék, a közepén a bütyökig ketté hasított alanyba dugatik be; a kadilaknál pedig: az alany, a töke fejezete alatt levő izületen

vágatják beharántosan lefelé oly hosszan, mint az ék hossza, ugyan, hogy a vágás a bélcsatornán nem hatol át.

Az előre elkészített ék ezen harántos vágásba dugatik be egész addig, hogy az ék-metszlapja kün ne maradjon; azután megkötetik s az egész ojtvány mint az ék-ojtásnál egy kis halomka földdel betakartatik.

Ennek azon előnyt iparkodnak bizonyítani a rendes ék-ojtás felett, hogy az így beojtott alany fejezete nem vágatván le, az egyik oldalon a nedvkeringés a töke fejezetével folytonosságban van, s így a beillesztett ék biztosan nyervén tápnedvet, a forradás előbb beáll.

Hát így elméletben igazat lehet neki adni, de a gyakorlat egészen mást bizonyít.

Tudvalevőleg az ilyen kadilak, vagy oldal-ojtásnál az igaz, hogy a fejezet meghagyatván: az a töke nyakának féloldalán fentartja a nedvkeringést. De éppen az a hiba, mert az éltető nedv a fejezetből előtörő hajtások éltetésére használtatik fel, s így a hasítékba tölt ékről majdnem megfeledkezik, s csak alig kap valamennyi éltető nedvet.

Ha úgy akarjuk a nedvkeringést a nemes részre hajtani, hogy az alany fejezetéből előtörött hajtásokat letördeljük, akkor sem érjük el célunkat; mert a tö éltető nedve akkor sem tolul a nemes ékbe, hanem a hajtások letörésein ömlik el; s ömlik mindaddig, míg a seb be nem hegged.

De ha beheggedt, akkor sem ömlik dúsan az éltető nedv a nemes ékbe, mert az a töke fejezetén levő alvó szemek kelti ismét életre, s az ék úgy jár, mint az egyszeri ember lova, aki midőn megtanulta a koplalást, eldöglött éhen.

A nemes ék is vegetál, nyomorog, míg végre megúnja a koplalást s elhal; az elhalt részt még a bölcs természet sem tudja az élőhöz forrasztani.

Az tehát, hogy a fejezet meghagyatik: a sikernek nem előnyére de hátrányára van.

Mivel pedig az oldal vagy kadilak ojtást az ékojtással állítják szemben, mi is ebből indulva folytatjuk fejtegetésünket.

Az ékojtásnál a töke fejezete ollóval vízszintesen elvágatik úgy, hogy a hasítás a második bütyökig s tovább ne haladjon; azután az elég hosszúra vágott ék betolatik.

Az ekként eszközölt ojtásnál a töke életnedve midőn a hasításig felhatol, azt ott, a nemes éknek belében levő taplós rész felszivja, s az általadatván az éknek, miután az a kiszáradás ellen behantolással biztosítva van: kezdődik a lassú működés.

A nemes rész, a bélen át nyert éltető nedvtől s természetadta tulajdonságánál fogva életre kelti a felső rügyet; — amint ez életre kel, több és több éltető nedvet kíván, melyet a szivacs minőségű bél mindjobban felvisz.

Most már a nemes rész kezd élni, ... s a nyert nedvet miután el nem párologtatja: természetes tulajdonságánál a haján át küldi vissza a tőhöz.

Igen ám, de a vessző folytonossága a metszlapnál megszakad s a nedv itt kiömlik. Ezen kiömlő nedv megmégásodik, míg végre egész vékony szalagon át a nemes részből, a nedvnek a tőhöz leendő visszavezetésénél csatornául szolgál.

Igy aztán a nedvkeringés megindul, a forradás csatornácskája az összegyülemlett nedvtől duzzasztatik, s így nagyobb térre halad, míg végre be áll a forradás.

Aki kétkedik abban, hogy a tő nedve a nemes gallyacska bélesatornájában levő szivacsminőségű bélen vitetik fel a nemes részbe, az vegyen ki egy fejlődő ojtvány nemes részét és látni fogja, hogy a forradás még kezdetét sem vette, s a nemes gyökeret sem vort: de azért a rügy kifakadva, többször levélben is van.

Tehát az ojtásnál oda kell terekedni, hogy az alany összes nedve az ék fentartására fordíttassék.

A kadilak vagy oldalojtásnál ez nem történik, de az ék-ojtásnál igen is; azért van azután az, hogy míg a legnagyobb gondossággal keresztül vitt kadilaknál alig van 20—25 %-töli eredmény, addig az ékojtásnál 60, sőt 80 %-töli sikert is ellehet érni.

De a felsoroltakon kívül még az a hibája is van a kadilak vagy oldalojtásnak, hogy ha megered is, a régi töke fejezete mindig ott alkalmatlankodik, melytől végtére még is csak meg kell szabadulni; mert a rajta levő alvó szemek egymás után hajtanak ki s emésztik fel a töke éltető nedvét.

Tehát le kell vágni. Le, de mikor? Előbb nem lehet, mielőtt a forradás meg nem erősödött.

Ha azután a forradás beállott s az alany fejezetét levágtuk, az alig fejlődő tőkén ismét egy erős és nagy operációt végzünk, melyen át a tő nedve elfut, s így az életre kelt ojtvány koplal és szenved.

Némelyek úgy okoskodnak, hogy előbb a töke fejét levágják, s azután a helyett, hogy azt a középben behasítanak, oldalt vágják be. Ezzel elakarják érni, hogy ha a forradás bekövetkezett: ne kellessék a töke fejének levágásával a nedvet elfolytati hagyni.

Hát ez valamivel jobbnak ígérkezik, de hát itt meg az a hiba áll be, hogy a nedv, a levágott tőből a bélesatornán folyik el hasztalanul, s ha az behegged: csak akkor lesz a tő teljes ereje az ojtásra fordítva.

Sokan vannak, akik az ujtások után szeretnek minden komolyabb megfontolás nélkül kapkodni, s a néhány agyondicsért laptötélben foglalt eljárásokért a régi ezélhozvezető eljárást feláldozzák.

Hogy tisztelt előfizetőim a legközelebb nagy hű-hóval hirdető kadilak azaz oldalojtásnak fel ne üljenek, szük-

ségesnek láttam ezeket egészen idejekorán elmondani.

De hát a neves francia szőlész nem is azt mondotta, hogy a kadilak-ajtás az ék felett áll, amit már némelyek így kezdenek magyarázni; de azt mondotta, hogy ő a kadilak-ajtással a régi európai szőlőjét természetben fentartotta.

Ő a következőképen járt el.

A régi európai tőke mellett gödröt ásott s abba a jól meggyökeresedett ripáriát beletette.

Azután annak felső végét ékre vágta, s a nemes tőkén a fejezet alatt alulról felfelé harántosan egy vágást eszközölt, melybe a tő mellett beültetett, s ékre vágott vessző ékét betolta, s azután megkötötte.

Ekkor beállt azon állapot, hogy egy fejezet két alanyról élt különösen ha megforrott. Később azután midőn az európai tő gyökereit a filloxera kipusztította, a nemes tő a forradáson alul elvágatott, s így a fejezet gyökeret cserélt.

Hát biz ez lehet, hogy néhány tőkén ezen experimentációt sikeresen keresztül vitte, hiszen ki ne hallotta volna hírét az emberek is eszközölt nagyszerű sikeres operációknak. Azután ki nem látott már hat lábutehenet, melybe állítólag a felső két lábat beojtották.

Sok dolgot lehet eszközölni, de mindig ez a kérdés: kerül-e abból kenyér az asztalra.

Én erre, „nem“-mel felelek és ezt saját tapasztalatomra fektetem.

1882-ik évben egy tábla szőlőt ujonan ültettem, kedvező időjárás s nagy gondozás mellett gyönyörűvé fejlődött és éppen akkor 3-ik évben értem el első termését, midőn a filloxera a szomszédos hegyeken pusztított.

Minden áron megakartam mentni e szép táblát. Előbb a szénkéneghez folyamodtam, de a tulkötött talajban semmi eredménye nem vezetett, azután egy hajnalon ágyamba nyugodva kieszeltem azt, amit a neves francia szőlész előadott.

Ismétlem, meghiszem, hogy néhány tőkével neki sikerült, mert nálam is lett némi eredmény. De a vers vége az lett, hogy bizony azt ki kellett vágnom, újra ültetnem, beojtanom s ma mint ojtott szőlő diszlik, termést ad és ez esélyeknek nincs kitéve.

Azért tehát akinek úgy tetszik tegyen néhány tőkével kísérletet, de a még meglevő európai szőlőjét ha a talaj nem kötött, pár éven át addig míg lehet szénkéneggel tartsa fenn; s ha már ez sem vezet célhoz: vágja ki. Ha pénze van forditassa meg földjét, ripáriával ültesse s ojtassa be és ne folyamodjon olyan eljáráshoz, melyet kicsinyben használni jól lehet, de jövedelmet soha sem ad.

A kézbenojtásról.

Bár ezen hozzánk intézett kérdésnek a „Kérdés és felelet“ rovatban volna helye, de mivel az egy egész művelet keresztülvitelét foglalja magában, közlöm itt, amint következik.

Kérdés. A tavaszon mintegy 20 ezer ripáriát szándékozom kézben ojtatni, azért engedelmével idejekorán járulok kérdésemmel, mert annyi mindenfélét összeolvastam, annyi mindenféle tanácsokat hallottam, hogy most már igazán alig tudok benne eligazodni. Mivel azonban ezen kedves kis lapunk oly gyakorlati kézzelfogható tanácsokat ad, melyet csak az nem érti meg, aki nem akarja, s csak a rossz akarat magyarázhatja félre, azért tehát egész tisztelettel kérem, sziveskedjék az alábbi kérdéseimre választ adni.

Előre is elnézését kérem, hogy oly számos és sokirányú kérdést tesztek.

Azt hiszem, nemcsak nekem, de nagyon sok olvasóinak -- még annak is, aki már némi elméleti és gyakorlati tapasztalattal bír is, hasznos szolgálatot tesz, ha az összes kérdésekre így együttesen tesz megadni a választ, melyek a következők:

1. Melyik alanyfaj áll ellent biztosan a filloxerának?
2. Melyik alanyfajon sikerül legjobban az ojtás?
3. Melyek azon európai fajok, melyek legnagyobb eredményt biztosítanak?
4. Mikor eszközöltessék az ojtás?
5. Géppel avagy kézben eszközöltessék-e az ojtás?
6. Ha géppel, melyik a legalkalmasabb ojtógép s hol szerezhető be? Ha kézzel, minő késsel ojtunk és azok hol szerezhetők be?
7. Melyik kézbeni ojtás eljárás ad legtöbb sikert: az angol nyelvű párosítás-e avagy a párosítás?
8. Lehet-e kézben ékojtást célszerűen eszközölni?
9. Mivel kössük egybe a kézben eszközölt ojtásokat, s mivel kenjük avagy fedjük be azokat? Továbbá feltétlenül előnyös-e a parafával való betakarás? Ha igen: hol szerzendő be a parafa s az ojtáshoz való gép és mi az ára?
10. Miként kell az ojtványokat azok elkészülte után kezelni? mikor s miképen kell azokat állandó helyükre kirakni? és végre
11. a kézben eszközölt ojtás állandósága ellen egyesek részéről felmerült panasz bír-e alappal? ha igen: miképen lehet a beállható károsodásnak elejét venni?

Dr. K. S.

Felelet. Habár a felvetett kérdéseket felölelő egyes eljárásokat lapunkban már külön-külön cikkekben ösmertettük, de szivesen tesszük, hogy most az egészet egyszerre itt elmondjuk azért is, mert miután a jó pap is holtig tanul, nekünk is vannak egyes eljárásoknál újabb és újabb tapasztalataink, melyeknek elmondása azokat is, akik lapunkat fenállása óta tartják, érdekelni fogja. — De elmondjuk azért is, mert nagyszámú újabb előfizetőink a kézbenojtás kivitelét célzó fennebbi kérdésre nyert válaszunkban, az egész

gyakorlati eljárást együtt látván, most, mielőtt az ojtás idő bekövetkezett, hasznukra fordíthatják.

Az első kérdés: melyik alanyfaj áll ellentétben a filloxerának?

Hazánkban 10—12 évi tapasztalat azt igazolja, hogy a ripáriák a filloxerának teljesen ellenállnak.

A ripária ellenálló fajtái a portális, a tomentóza és a sauvage.

Vannak azonban talajok, ahol a ripáriák gyengén fejlődnek, ott leveleik megsárgulnak. Ez a tulmeszes talajban fordul elő.

Más talajban a ripária erősen fejlődik. De különösen a barna és vöröses agyag földet kedveli.

Itt azután megállhatnánk. De hát van még 3 faj, melyek a helyi viszonyokhoz mérten alkalmazhatók.

Ilyen a Rupestris, mely magas dőlnek fekvő kövices, száraz talajban beválik; a Szolonis, mely a meszes talajjal megküzd.

Ezekén kívül a Jork-Madeira is ellentálló és végre a Vialla az, mely dús fejlődésében még a Portalist is fölülmúlja.

Ez utóbbi felett azonban nállunk még csak 5—6 év múlt el, ez idő alatt azonban a filloxerának ellen állott.

Vannak még akik a Jaquezt is használják alanynak. S ha ez nem oly nehezen eredne meg, a meszes taljra egészen indikálva volna; mert ez éppen a meszes sárga-márgás keverékű földben találja jól magát, s ott hosszú életet ígér.

Második kérdés: melyik alanyfajon sikerül legjobban az ojtás?

A ripáriákon az ojtás általában jól sikerül. A rupestris és Szolonis szintén jól fogja. A kettő között az elsőség a Szolonisé. De a Rupestrisnek az a hibája is van, hogy vékonyabb vesszőket hoz s nem ad annyi ojtásra alkalmas vesszőt, mint a Szolonis. Azért is öt leginkább csak helyben ék-ajtásra kell használni.

A Jork-Madeira szintén jól ered, de gyenge és kevés vesszőt hoz, azért ő is inkább helyben-ajtásra alkalmazandó.

A sikertekintében első helyet foglalja el a Vialla.

Több évi tapasztalat igazolja, hogy ezen faj siker tekintetében minden más fajt nagyon felül múlt.

Harmadik kérdés: melyek az európai fajok, melyek az ojtásnál legnagyobb eredményt biztosítanak?

Minden európai faj jól fogja az ojtást. De a fehér fajok siker tekintetében a többit felülmúlják. Ezek között is az elsőség az Olaszrizlinget illeti.

Az Olasz-rizling és a Vialla, ha jól kezeltek: biztos siker. De kiválnak a Chasseles fajok.

A fekete fajok között az első helyen az ökörszem, vagy mint nevezik szilvaszölő, vagy perzsiái óriás áll.

Ez összesből az a levonás, hogy a kuszó fajok általában jobb ményt adnak.

Negyedik kérdés: Mikor eszközöltessék a kézben ojtás?

Minél kevesebb ideig vesztegel a földben az ojtás, a siker annál nagyobb.

Legjobb tehát az ojtást akkor eszközölni, midőn a föld által van melegedve; azaz mikor a vegetáció, mint a magyar mondja, a természet megindul.

Azonban ha valaki, mint ön 20 ezer drb ojtást akar készíttetni, számot kell vetnie a rendelkezésére álló munkaerővel s az ojtást úgy kell megkezdeni, hogy az egész legkésőbb május végén elkészüljön.

Az utóbb munka alá jövő vesszőket azonban oly helyen kell tartani, hogy a beojtás előtt a nemes vesszők rügyei ki ne pattogjanak; mert akkor az ojtás munkájában az anyaszemek leperegnek, s csakis a fiókszemekre lehet számítani.

Igaz, hogy később a fiókszemek is kihajtanak, de a kihajtásnál több időre van szüksége; az pedig, hogy a fakadás mielőbb bekövetkezzék, földolog, azért tehát az anyaszemet kimélni kell.

Ne tessék azonban azt hinni, hogy a korán eszközölt ojtások nem adnak sikert.

Igazolásul felemlitem, hogy én 1890. és 1892. évben az ojtást már február hó közepén megkezdtem, s vele teljesen jó sikert értem el.

Azért tehát az ojtást, ha a körülmények úgy kívánják, már február hó végén egész bátran meglehet kezdeni.

Ötödik kérdés. Géppel avagy kézben eszközöltessék-e az ojtás?

Miután a kézben ojtás elég gyorsan megy, ha van elég munkás-kéz: azokat legtanácsosabb kézben eszközölni; mert különben is a gép csak a metszlapokat vágja el, a többi a kéz munkája. Ha azonban nincs elég ügyes ember, akkor a metszlapok vágásához tessék gépet használni.

Hatodik kérdés. Ha géppel: melyik a legalkalmasabb és hol szerezhető be? Ha késsel: minő késsel ojtsunk, s azok hol szerezhetők be?

A gépek között sok csudabogár van. Egyik drágább mint a másik, s mégis belenyernek a szabadalmazott urak, mert ma már mindenki neveti a glicseriákkal telített hirdetést.

Az a legjobb gép, amelyiken a munkás durva keze dolgozni bír; amelyiket nem bírja elrontani. Mert a nevezett cifra bogaraknál azután ha beüt a baj: fél napig dolgoztak, a másik fél napig reperálják, mely idő alatt a gazdát a méreg eszi.

A legegyszerűbb gép, mely egy lyukból ál, hova a vessző betolatik s tetején harántosan elvágatik.

Én is eszeltem ki egy ilyen lyukas gépet, melyet ha jól emlékszem az asztalos 1 frt 20 krért vesztegetett.

Ennél az volt a hiba, hogy fából volt s az ügyetlen ember késével összevagdalta.

Most már ezen gépet bádogplével fedik.

De hát ennél még jobb az, mely ugyanezen módozatra van készítve, de vasból van öntve és furva.

Ezen azután dolgozhat; — tönkre nem teheti.

Ilyen gép kapható itt nálunk Gyöngyösön Blatniczky István késesnél. Ára késsel együtt úgy tudom háromlyukra 3 frt.

De ha ebből egy van, a többit bármely lakatos utána csinálhatja.

Ilyennel dolgozik Richter híres francia szőlész. Azt mondják, Francia találmány: pedig ugyan az az elmélete, mint az enyémnék. Akárkié-e találmány a vers vége az, hogy olcsó és jó, feladata egy és ugyanaz, mint az enyéomé; de jobb, mert vasból van.

Az erős tolkés ha egyébként jó: alkalmas az ojtáshoz. Ha azonban egyenesen e célra készített késsel kíván valaki dolgozni; sok hejűtt, de a fentebb nevezett késesnél egy frtjával darabját beszerezhető.

Hetedik kérdés. Melyik kézbenojtás ad legtöbb sikert az angolnyelves párosítás-e avagy az egyszerű párosítás?

Miután az angolnyelves-párosítás jobban együtt áll, biztosabban lehet megkötni, így az angolnyelves párosítást illeti az elsőség.

Nyolczadik kérdés. Lehet-e ékojtást kézben célszerűen eszközölni?

Az ékojtást kézben nem igen kell eszközölni, mert hát az angolnyelves-párosítás alkalmasabb és biztosabb; minek tehát experimentálni?

Kilencedik kérdés. Mivel kössük egybe a kézben eszközölt ojtásokat s mivel kenjük, avagy fedjük be azokat? Továbbá feltétlenül előnyöse-e a parafával való betakarás? Ha igen, hol szerzendő be a parafa, s az ojtáshoz való gép és mi az ára?

Ez egy felette fontos kérdés. Ezen eljárás helyessége körül fordul meg a siker, leginkább pedig akkor, midőn az ojtás már február végén, azaz korán eszközöltetik.

Fontos azért, mert a kötanyag a földben, mielőtt állandó helyére kiraktnék ha nem alkalmas, elrothad. S mire a kirakás ideje elérkezik: a kötés szét esik, az ojtás sikere tönkre van téve.

Akik későn ojtanak és azonnal kirakják az iskolába, azok egész bátran köthetnek tiszta raffiával. Nem kell ahhoz semmiféle pác, semmitéle idegen szer, hogy a metszlapok közé bevonuljon s a vesszők héjait tönkretéve az összeforradást lehetetlenné tegye.

Tehát aki későn ojt s azonnal kirakja: az kössön tiszta raffiával.

Mivel azonban legtöbben az ojtást korábban eszközlik, gondolkozni kell arról, hogy az ojtás kötanyaga a homokba rakva el ne rohadjon.

Innét veszi eredetét a különféle boríték, mint staniól, pergament papir és a parafadugó.

Ha van egy a feloszlásnak ellenálló kötanyag, akkor sem a staniól, sem a különtöző kenőcsök, sem a parafa nem kell.

Sokáig gondolkoztam én is egy ilyen anyag felett, s miután nem találtam, folyamodtam a parafához.

Mivel azonban a parafa drága, a vele való bánás nem csak a reá alkalmazás, de a leszedés is költséges úgy, hogy az ojtás ezrét 6—7 frttal megdrágítja: nem hagytam fel a kutatással, s reméllem, hogy most már helyes uton vagyok.

Ugyanis a szőr a föld emésztő hatásának ellen áll. Kezdettem tehát azon eszmével foglalkozni, hogy marhaszörből fonott spárgával fogom az ojtványokat kötni.

Igen, de az ilyen fonatás költséges és ismét sokba kerül.

Végre kutattam, volna-e kész szőr spárga kapható? Elmékedésem elvezetett a sikerhez s reá jöttem, hogy a közönséges hárász gyárilag készül és elég olcsó. Miután az erős és mindamellett puha is, megkísérlettem vele mult év december 22-én az ojtás kötését s azt azonnal nedves homokba a pinczébe elhelyeztem, s hogy még inkább kitegyem a felbomlásnak gyakran befecskendeztettem.

Midőn e sorokat írom január hó 22-ike van, s daczára, hogy egy hónap óta áll a nedves földben, a harasz egészen jókarban van a felbomlásnak rajta semmi nyoma sem látható.

A kötés a puha hárászszal egész tömören eszközölhető, a nedvességet pedig egészen távol tartja.

En ez évben ezzel fogok kötni, s reméllem, hogy amit rég kerestem megtaláltam.

Hogy azonhan a festanyagok valamelyes kárt ne eszközöljenek az ojtásnál, azaz azok festőrészei feloldódva a metszlapokhoz ne jussanak; én fehér hárászt használok, s azt egyszerűen marhatrágya és agyagból jól kigyúrt péppel vonom be.

Ha azonban valaki a parafát akarja használni, annak beszerzési forrása lapunk jelen számában feltalálható.

Ehhez sem kell semmiféle gép, mert ha a meglágyított drótot egy szögre akasztjuk, azt a parafára alkalmazva reá húzhatjuk; egy közönséges csipő és harapófogó segélyével pedig reá erősíthetjük és elvághatjuk.

Tizedik kérdés. Miként kell az ojtványokat azok elkészülte után kezelni; mikor és miképen kell azt állandó helyére kirakni?

Azt már mondtuk, hogyha ápril. hó végén, vagy május tájban ojtunk, az állandó helyére kirakható. Ha azonban akkor ojtunk, midőn az még ki nem rakható: akkor azokat homokba a pinczébe kell elrakni, fektetve egymás mellé úgy, hogy minden szál a nedves homokkal érintkezzék.

A vessző alsó vége s a fal közé szintén nedves homok rakandó, valamint a vesszők elejéhez deszka teendő úgy, hogy legalább egy ujnyi homok jöjjön a nemes rész elé; s ezzel a kiszáradástól meg lesz mentve.

A tiznegyedik kérdés: A kézben eszközölt ojtás állandósága ellen egyesek részéről felmerült panasz bir-e alappal? ha igen, miként lehet a beállható károsodásnak elejét venni?

A jól összeforrott ojtás nem keresi azt, hogy kézben vagy helyben lett-e eszközölve; — az a fő, hogy a forradás tökéletes legyen. Akkor azután él és terem.

Ha azonban a forradás nem egészen tökéletes, a kiszedés alkalmával jó lesz a kötést ha feloszlott: ujonan eszközölni; azután ha az beáll, a forradás is erősödik.

Csak arra kell vigyázni, hogy a munkás kapálás alkalmával az ojtvány nyakát meg ne sértse. Mert a ripárián a kapával ejtett seb nem forr be, de a sebhelyen a brant lép fel, s addig halad, míg az egész töke nyakán levő héjat megsemmisíti, melynek bekövetkeztével 2—3 év eltelte után beáll azon sokak által csudálatosnak feltűnő eset, hogy a szépen kihajtott fűrtökkel megrakott töke, mely még reggel égfelé álló hajtásokkal üdvözölte a napot; délre lekonyul s meghal; — mert a hajától megfosztott s ennek folyományaként megfenesedett tőkénél egyszerre bekövetkezik a nedvkeringés megszünte, s egy pillanat alatt bekövetkezett az, amit az embernél: szélhűdésnek neveznek.

Ócskából ujat.

Ez a czim neked szól homoki szőlős gazdám, mert a hegyi szőlőkkel elbánt s a még meglevőkkel elbánik a phylloxera; a te ócska homoki szőlőd azonban ettől ment.

Szól pedig azoknak, akik régi öreg, olyan ócska szőlőkkel rendelkeznek, melyekben a tőkék évtizedek vagy talán század gondatlan kezelése mellett ugyanannyira elágasbogasodtak s oly nagygyá nőttek, hogy azok mellett egész kényelmes eldolgozhat 3—4 csizmadia legény. Melyek rendetlenül s oly sűrűen vannak ültetve, hogy a tőkék között a kapa alig fér ki, hol a haszontalan fák s azok sarjai a szőlőt tele futották, melyek borának az volt a szentenciája, hogy a lakadalomon és disznótoron elfogyasszák, mert ha a tavasz hirnöke a kamrába találta, nagy vegyésznek kellett lenni annak, aki öt bornak minősíteni képes lett volna.

Erre ugyan neked sem volt bátorságod, mert magad is lőrének hívtad, vendégeid pedig hátad mögött a tor után vaczkornak keresztelték.

Az a hegyes vidéken lakó volt szőlősgazda, aki a te bemutatott szőlődet fitymálva nézte, borát foghegyen izlelte s csak a jó barátság kedvéért tartotta a szájában, — ma felsohajt s oly szivesen venné, ha ilyen 8—10 hold szőlőnek birtokosa lenne!

Tudod-e mit esinálna?

Először is a sorban levő minden második tőkének uti levelet adná kivágná; azután az összes haszontalan fákat bokrokat kiirtaná, azután a tőkéket egy kezebeli kis baltával megtisztitaná ágaitól-bogaitól-szarvaitól. Leverné az elhalt száraz részeket s addig faragná míg alma nagyságu lenne. A küszöbön levő tavaszi időjárás mellett ezt te is mind megtehetnéd.

Tavaszon azután annak idejében rendesen kikell nyitni; ha 3—4 hajtásnál több jönne elő, azt le kell tisztítani. Ha 50 cméter magasra nőtt visszaesipni s a szél ellen védendő: kukoricza fosztásból készült kötelékkel vagy sással össze kell kötni; azután legalább ötször megkapálni.

Az első évben fát nevel, második évben megújulva megifjodva terem. Teremhet pedig a második évben 8—10 a harmadik évben 12—18 hektolitert, melyet csak 15 forintjával számítva is szép jövedelmet ad.

Ha leirt ócska szőlő van, fogadd meg tanácsomat meg lásd nem bánod meg.

János gazda.

Különfélek.

Felhívás. Azon előfizetőink, akik eladásra gyökeres Jaquezzal rendelkeznek, a mennyiséget az ár megjelölésével hozzánk jelentsék be.

Kérelem. Lapunk mult számából többeknek előfizetőink ajánlataira mutatványszámokat küldöttünk. Ugyanazoknak jelen számunkat is megküldjük s kérjük, amennyiben nem akarnak előfizetőink lenni, sziveskedjenek jelen számunkat visszaküldeni. — Általában pedig mindazokat, akik előfizetőink sorába kívánnak lépni, kérjük, hogy előfizetési díjaikat a 2 frtot beküldeni sziveskedjenek.

Ajánkozás. Egy vinczellérképezdét végzett s gyakorlati téren is éveken át foglalkozott egyén szőlőfelügyelői állást keres. Bővebben a szerkesztőség.

„Szőlő-ültető és trágyázó hengeralaku ásó!”

Szabadalmazott:

Ausztria-Magyarország, Francia- és Németországban.

A nagyszombati országos gazdasági és iparkiallításon nyert legelső kitüntetés nagy érem és elsőrendű dicsérő oklevél, ugy a nagyváradi országos iparkiallításon nyert ezüst oklevél, valamint a Kecskeméti Állami „Miklós“-szőlőtelep igazgatósága részéről kiadott dicsérő nyilatkozat. — (1. „Borászati Lapok“ 1892. — 10. sz.) ugy a múlt évi megrendelőimtől beérkezett számos elismerő levél igazolja, hogy ezen praktikus és olcsó szerkezet minden szőlőtulajdonosnak ugy kertészetekben és kisebb növények ültetéséhez és trágyázásához nélkülözhetetlen.

Egyszerű lenyomással 12 cm. széles és tetszés szerint 40—60 cm. mélységű kerek gödröt csinál, melyből a földet kiemeli, a munka könnyű és gyors, egy ásóval 3 munkás naponként 1200 szál vesszőt a legcélszerűbb módon ültethet el; minden ültetési mód felett a legtökéletesebb, mert a keskeny gödör fenekétől a föld színéig a plánta tövének egyenletes tömése, legyen az görbe, — erős gyökérzetű, vagy bármily alakú, annak kivétel nélküli megfakadását s főleg gyors fejlődését biztosítja, egyformán és jó sikerrel használható gyökeres és sima szőlővesszők, és gyümölcsfacsemeték ültetéséhez homok, — fővényes, — köves és agyagos szőlőtalajban.

Termő szőlők, — új ültetések és gyümölcsök trágyázásánál felülmulhatlan eszköznek bizonyult, tudnivaló, hogy az mindig káros volt, ha a trágya csak a föld felületén terített szét, ezen ásóval készített 15—25 cm. mélységű és szükséges mennyiségű szabályos kis gödröcskébe akár természetes, akár műtrágya a legcélszerűbben helyezhető el, amennyiben a trágya a tőke tővéről, sem lefutó esővíz, — nap heve. — gyom, téli száraz fagyok stb. által el nem pusztul, sőt a felülről felfogott esővíz a trágyán keresztül oszolva szét, kivétel nélkül csak a szőlő, vagy gyümölcsfa gyökerei által használtatik fel.

Ára 3 frt 50 kr. — 10 darab 30 frt. Használati utasítás mellékeltek, ásóim aczél és forrasztott hengerrel készülnek.

A lapokban többször hirdetett s jól feldicsért szabadalmazott, de használatképtelen új találmányok megrendelése tartózkodóvá tett ugyan sok megrendelőt, de itt már a fent írott elismerő iratok szerint is mindenki a tárgy célszerűségéről biztosítva van.

Ripária gyökeres á 1000 drb. 18 frt, — sima 7 frt, — York-Madeira 12 frt; mind válogatott erős vesszők, megrendelésnél 20% előre beküldendő.

Nagy Gábor,

Nagy-Kagya (Bihar-megye).

Szőlővessző nemesítése céljából a szőlőajtásra alkalmas fűrott és hasított, valamint minden másnemű **dugaszok** a legolcsóbb áron kaphatók:

Hendrickson és Nairz

dugaszgyár

TRIESZTBEN.

A dugaszok ára előnyösebb a francia gyártmánynyal párhuzamba állítva; mert a vitelbér csekélyebb, a beviteli vámdíj elmarad; és ama kényelem, hogy a nálunk megrendelt dugók 3 nap alatt megküldetnek, meg hozzá a levelezési nyelv magyar.

Nyomatott Herzog Ernő Árminnál Gyöngyösön.